

"VEFATININ 750. YIL DÖNÜMÜNDE"
UNESCO 2021 HACI BEKTAŞ VELİ YILI ANISINA

Çocuklar İçin
HACI BEKTAŞ VELİ

Yayına Hazırlayanlar
Doç. Dr. Yılmaz YEŞİL
Doç. Dr. Seyfullah YILDIRIM
Doç. Dr. Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

Ankara / 2021

TÜRK EĞİTİM-SEN GENEL MERKEZİ YAYINLARI
©Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi, 2021.
ISBN: 978-605-73841-5-7

Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi yayınlarının tamamının veya bir kısmının yayımcının yazılı izni olmadan herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır. Yayınların fikri sorumluluğu ve imla tercihi yazarlarına aittir. Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi yayınlarında yer alan başka kaynaklardan alınmış tablo, resim ve benzeri şeylerin yasal kullanım sorumluluğu yazarlarına aittir.

Editör
Doç. Dr. Yılmaz YEŞİL

Yayına Hazırlayanlar
Doç. Dr. Yılmaz YEŞİL
Doç. Dr. Seyfullah YILDIRIM
Doç. Dr. Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

Dil Danışmanları
Prof. Dr. Muhammed Eyyüp SALLABAŞ
Doç. Dr. Zeki GÜREL

Tarih Danışmanı
Dr. Ali Osman AKALAN

Kapak ve Sayfa Tasarımı
Fatih Taha
Merve TURGUT

Resimleme/İllüstrasyon
Dr. Orhan DOĞRU
Korkut GÜLTEKİN

İletişim Adresi:
Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi
Erzurum Mahallesi Talatpaşa Bulvarı No:160 Kat:6 Cebeci/ANKARA
Tel: 0 312 424 09 60 (8 Hat) Belgegeçer: 0 312 424 09 68
www.turkegitimsen.org.tr

Basım Yeri : Matsa Basımevi
İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi 1514 Cd. No:42 Yenimahalle/ANKARA

SUNUŞ

Tarih boyunca farklı medeniyet daireleri içinde bulunmuş Türk milleti farklı coğrafyalarda çok çeşitli teşkilatlanmalar hâlinde bulunmuştur. Buna rağmen kültürlerini koruyabilmiş olmaları onların kültürel dinamiklerine olan bağlılıkları ile açıklanabilir. Kültürel dinamiklerin taşınması ya da içinde bulunulan duruma göre yeniden yorumlanmasında tarihî şahsiyetler son derece önemlidir. Türk kültürünün ve toplumsal ahlakın aktarılmasında şüphesiz ki kanaat önderlerimizin görevi büyüktür.

Millî normların rol model yöntemi ile yaşatılması gelecek nesillerin hem geçmişi anlaması hem de doğrudan hayata uygulamasını kolaylaştırmaktadır. Türk milletinin ve devletlerinin bütün dönemlerinde askerî ve teknik gücün yanında manevi dünya da son derece güçlü olmuştur. Hoca Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Şeyh Edebali, Molla Gürani, Ak Şemseddin gibi pek çok bilim adamı ve İslam önderi Türk milletinin geleceğini kurmasında çok önemli katkılar sunmuştur.

Bunlardan Hacı Bektaş Veli, Türk kültürünün İslam öncesiyle sonrası arasında güçlü bir köprü oluşturması nedeniyle çok önemli bir yol açmıştır. Anadolu'da başlayıp Balkanlar'a kadar genişleyen Hacı Bektaş Veli düşünce sistemi, Türk kültürünün yaşatılmasında ve geliştirilmesinde hizmet etmiştir. Hacı Bektaş Veli öğrencileri,

takipçileri ve sevenleri vasıtasıyla yaymış olduğu düşünce sisteminde sevgi, hoşgörü, yardımseverlik, paylaşma ve alçak gönüllüğü insanlara anlatmaya çalışmıştır. Bu milletin geleceği göz bebeğimiz Türk çocukları Hacı Bektaş Veli'yi ne kadar anlar ve onun ilkelerini hayatlarına tatbik ederlerse o kadar mutlu olurlar. Sağlam bir toplumsal mutabakat ancak bunun gibi kültürel değerlerin anlaşılması ile sağlanır.

2021 Yılının Hacı Bektaş Veli'nin doğumunun 800. yılı olması nedeniyle UNESCO tarafından Hacı Bektaş Veli yılı olarak ilan edilmesi üzerine Türk Eğitim Sen olarak; Türk kültürünün önemli bir değeri olan Hacı Bektaş Veli'ye dikkat çekip onu sizlerin severek okuyabileceği bir kültür kitabıyla bir kez daha anlatmak istedik. Bu kapsamda; Türk Eğitim Sen bilim heyetinin oluşturmuş olduğu bir çalışma grubu ile Hacı Bektaş Veli'nin hayatına dair tarihi ve bilimsel kaynaklardan yola çıkarak onun efsanevi hayatını bu eserle sizlere sunduk. Bu çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen başta genel başkanımız Talip GEYLAN olmak üzere Türk Eğitim Sen Merkez Yönetim Kuruluna teşekkür ediyor, siz sevgili çocuklar ve gençler için, hoşgörü, adalet ve yardımseverliğin hakim olduğu huzurlu bir gelecek diliyorum.

Cengiz KOCAKAPLAN
Türk Eğitim-Sen
Genel Başkan Yardımcısı

SÖZ BAŞI

Bir milletin üyelerinin ortak bir kültür etrafında yaşaması, milletlerin kimliğini de daha kuvvetli bir biçimde tanımasını sağlar. Türk milleti bunun en canlı örneklerinden birisini oluşturmaktadır. Ziya Gökalp "Hars ve Medeniyet" adlı eserinde bunu şöyle oraya koymaktadır: "Bir cemiyette yalnız aydınlar kültürden uzak kalmışlarsa, o cemiyet kurtulabilir. Şayet halkın kültürü de bozulmuşsa o cemiyet bir daha dirilemez. Ortadan kalkar. Başka milletler içinde erir, kaybolur." Türk milleti bu ilkeyi toplumsal hayatının bütün dönemlerine tatbik etmiştir.

Bizler tarih boyunca halk arasında yaşayan ve milletin bütün fertlerinin benimsedikleri bir kültür meydana getirerek millî bekamızı koruma yolunda hayati bir adım atmışız ve aynı yolda da ilerleyerek geleceğimizi sağlam temeller üzerine kurmaktayız. Türk milletinin tarihini ve edebiyatını anlayabilmek onun ruh dünyasına girmekle ancak gerçekleşebilir. Türk destanlarının, efsanelerinin, menkıbelerinin önemi olduğu kadar onların geri planında yer alan bilge kişilerin yeri inkâr edilemez. Türk milletini dünya üzerinde yaşayan pek çok milletten ayıran en önemli özelliği erdem ve ahlak konusunda sağlam bir gene sahip olmasıdır. Sözsüz ahlak kuralı ya da düşünce sistemi olarak ifade edilen bu değerler sisteminin

korunması ve kuşaktan kuşağa aktarılmasında kanaat önderlerinin oldukça önemli bir yeri vardır. Bunlar arasında Hoca Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre gibi pek çok zirve şahsiyet yer almaktadır.

Beslendiği kaynak ve Türk milletinin genelinde tesiri bakımından Hacı Bektaş Veli'nin oldukça önemli bir yeri bulunmaktadır. Hacı Bektaş Veli, çok geniş kitleleri etkilemiş ve peşinden sürüklenmiştir. Birçok insanın gönlüne taht kuran Hacı Bektaş Veli'nin bir gönül eri olması, Ahmet Yesevi gibi büyük bir mutasavvıfın manevî ocağında aldığı ölçüleri uygulama safhasında gösterdiği hassasiyet, onun kişiliğini ortaya koyan en belirgin özellikler olarak ifade edilmektedir. Dünyadaki huzursuzlukların ve savaşların altında yatan en temel sebeplerden birisi bencillik, hoşgörüsüzlük, kibir, gurur, haset ve fesattır. Hacı Bektaş Veli'nin "İncinsen de incitme.","Her ne ararsan kendinde ara." sözleri onun hoşgörüsünü ortaya koymaktadır. Hacı Bektaş Veli sözleri ile bütün insanlığı sevgi, barış ve kardeşliğe çağırmış "Düşmanının bile insan olduğunu unutma." sözü ile de insana verdiği değeri ortaya koymuştur. Toplumun birliği ve dirliği için hayati önem taşıyan "Eline, diline, beline sahip ol." ilkesi gün geçtikçe daha da iyi anlaşılmaktadır. Hacı Bektaş Veli'de Allah aşkı ve sevgisi ile insan sevgisi hatta hayvan sevgisi en yüksek noktaya ulaşmış, bu sevgi yumağı etrafında toplanan insanlar gönül insanı olmanın mutluluğunu yaşamışlardır. Bu bilinç ve öngörü

ile ülkemizin ve milletimizin geleceğinin adeta sigortası olan manevi mimarlarımızın tanınması ve anlaşılması bizim için hayati değer taşımaktadır. Bu kapsamda 2021 yılının Hacı Bektaş Veli'nin doğumunun 800. yılı olması nedeniyle UNESCO tarafından Hacı Bektaş Veli yılı olarak ilan edilmesini Türk Eğitim-Sen olarak, Türk kültürünün önemli bir değeri olan Hacı Bektaş Veli'ye dikkat çekip onu sizlerin severek okuyabileceği bir kültür kitabıyla kutlamak istedik.

Sevgili çocuklar ve gençler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin öncüsü Mustafa Kemal Atatürk'ün "Bir millet, zenginliğiyle değil, ahlak değeriyle ölçülür." parolası ile hazırlanmış bu kitabı okurken Türk milletinin yüksek ahlakının ve faziletinin ete kemiğe bürünmüş hali olan Hacı Bektaş Veli'yi ve onun hangi ilkeleri rehber edindiğini ve bunları bizlere nasıl önerdiğini görmüş olacaksınız. Millî kültürümüzün hem yurtta hem dünyada evrensel ahlakı nasıl tesis edeceğini anlayacaksınız. Bu eserin hazırlanmasında emeği geçen bilim heyeti başta olmak üzere yazarlarımıza, Türk Eğitim Sen Merkez Yönetim Kuruluna ve genel başkan yardımcımız sayın Cengiz KOCAKAPLAN'a teşekkür ediyor, incinse de incitmeyen, hoşgörü, alçak gönüllülük, sevgi ve adaleti hayatına tatbik eden bütün ahlak abidelerine şükranlarımı arz ediyorum.

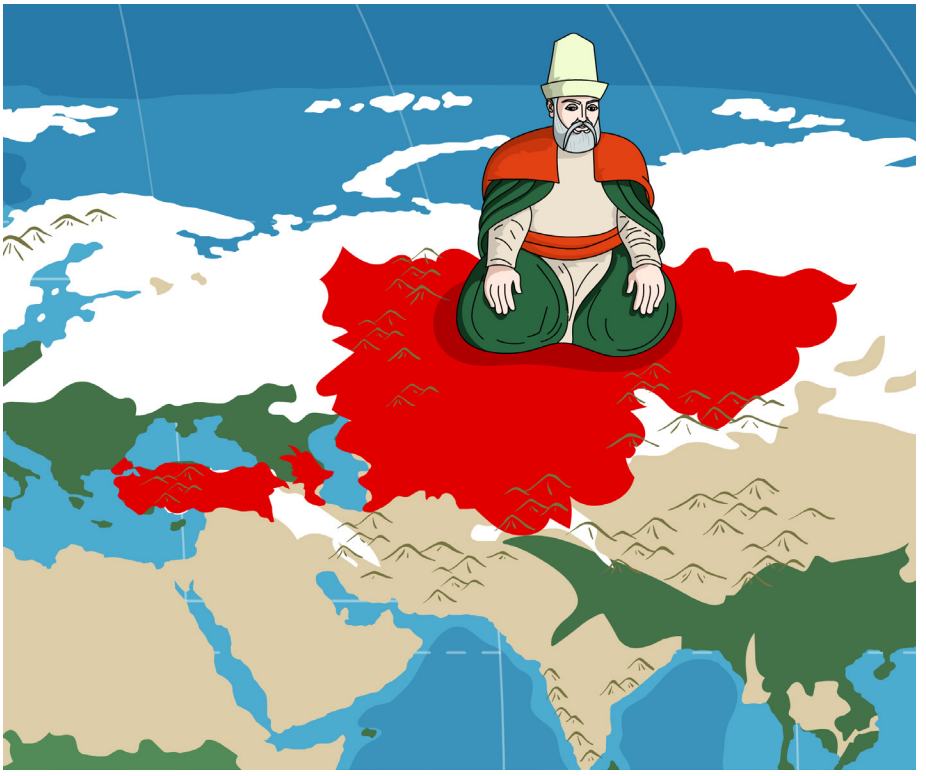
Talip GEYLAN
Türk Eğitim-Sen ve
UAESEB Genel Başkanı

Hacı Bektaş Veli

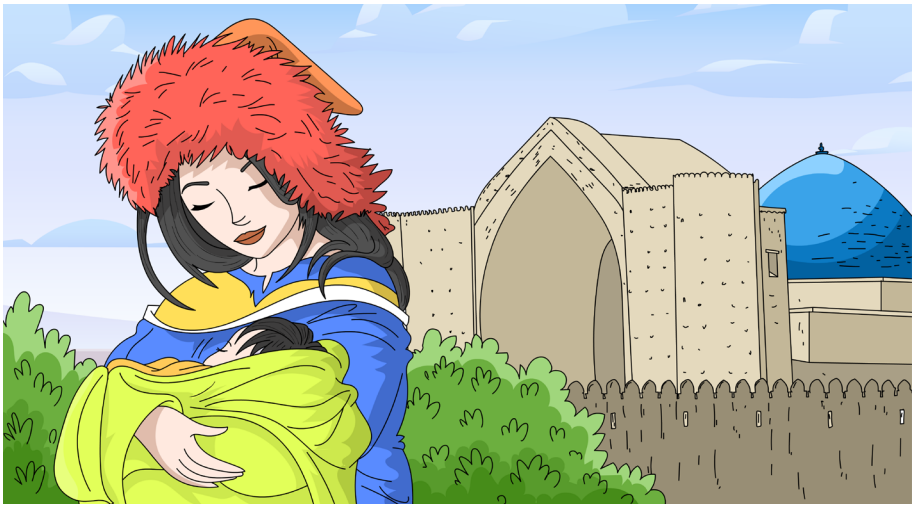
Sevgi, hoşgörü ve kardeşlik deyince Türk insanının aklına giren en önemli isimlerden biri de Hacı Bektaş Veli'dir. O, Türkistan'da Ahmet Yesevi tarafından oluşturulan sevgi ve kardeşlik temeline dayalı Müslümanlık düşüncesinin Anadolu sahasındaki en önemli temsilcilerindendir. Hacı Bektaş Veli yaşadığı dönemde herkese doğru ve adaletli bir şekilde davranmış bütün insanlara da böyle olmalarını öğütlemiştir. Hacı Bektaş Veli'nin bu

yönü kendisi bu dünyadan göçtükten sonra bile Türk insanının gönlünde hep canlı bir şekilde yaşamış ve günümüze kadar ulaşmıştır. Bundan dolayı Hacı Bektaş Veli ile ilgili olarak yapılan resimlere bakıldığında o genellikle bir dizinde aslan ve bir dizinde de ceylanla birlikte çizilmiştir. Onun yaşadığı yer ve bulunduğu mecliste öyle bir kardeşlik duygusu vardır ki orada değil insanlar hayvanlar bile birbirlerine zarar vermeden bir arada yaşayabilmektedir. Günümüzde de bütün insanların kardeşlik içerisinde yaşayabilmeleri ve gelecekte de tüm çocukların mutlu bir hayat sürebilmeleri için Hacı Bektaş Veli'nin düşüncelerinin iyi bir şekilde öğrenilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Hacı Bektaş Veli

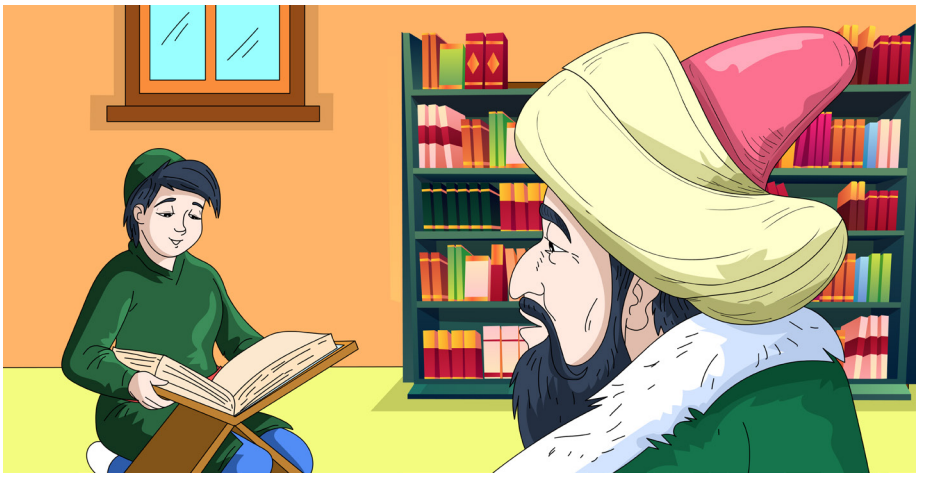
Hacı Bektaş Veli, 13. yüzyılda yaşamış bir Türk-İslâm düşünürüdür. Onun yaşamış olduğu 13. yüzyıl Anadolu coğrafyasının büyük acılarla dolu olduğu yıllardır. Doğudan Moğol saldırıları batıdan da Haçlı Seferleri Anadolu'yu yurt edinmiş olan Türklere bir türlü huzur vermemiştir. Bu tehlikeler arasında yeni yurtları Anadolu'da Türkler var olma mücadelesi vermişlerdir. Bu mücadeleler sırasında hem alp dediğimiz kahramanlar hem de alperen dediğimiz kahramanlıklarının yanında bilge ve mutasavvıf olan kişiler de ortaya çıkmıştır. Bu bilge kişilerden birisi de Hünkâr Hacı Bektaş Veli'dir.

Hacı Bektaş Veli 1209 yılında bugün İran sınırları içerisindeki Horasan bölgesinde yer alan Nişabur şehrinde doğmuştur. Horasan bölgesi tarihî süreçte Türkistan olarak adlandırılan bölgenin sınırları içerisinde yer almaktadır. Türkistan coğrafyası günümüzde Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan, Afganistan, İran ve Rusya gibi ülkelerde toprakları olan geniş bir alana yayılmaktadır. Türkistan coğrafyası içerisinde o zamanın bilim, sanat ve kültür merkezleri bulunmaktadır. Horasan da bu bilim ve kültür merkezlerinden birisidir. Hacı Bektaş Veli de işte böyle büyük bir bilim, kültür ve sanat merkezinin sınırları içerisinde yer alan Nişabur şehrinde dünyaya gözlerini açmıştır.

Yazılı kaynaklarda adı Bektaş olup Hacı unvanı daha sonra hocası Lokman Perende tarafından kendisine verilmiştir. Hacı Bektaş'ın babasının adı İbrahim Sani, annesinin adı ise Hatem'dir. Babası Horasan hükümdarı, annesi Nişabur'un önde gelen âlimlerinden birinin

kızıdır. Anne ve babasının evliliklerinden yirmi dört yıl sonra Hacı Bektaş dünyaya gelmiştir. Hacı Bektaş'ın soyunun Hz. Ali ve Hz. Peygamber'e kadar uzandığı söylenmektedir.

Hacı Bektaş dört yaşına geldiğinde babası İbrahim Sani oğlunun eğitimi için bilgili ve gönül ehli bir öğretmen aramaya başlar. Çevresindekiler bu şehirde tam da aradığı gibi bilge bir kişinin olduğunu söylerler. Bu kişi Türkistan'ın ve Türk dünyasının büyük âlim ve ereni Hoca Ahmet Yesevi'nin öğrencilerinden Lokman Perende'dir. Hacı Bektaş onun yanında eğitimine başlar ve kırk yaşına kadar da ara vermeden eğitim hayatına devam eder. O, din eğitiminin yanında matematik, fen, astronomi ve felsefe gibi bilim dallarında da eğitim alır. Almış olduğu eğitim onun bilgili bir insan olmasını sağlamasının yanında Allah sevgisi, insan sevgisi, hayvan sevgisi, çevre sevgisi, adalet, şefkat, merhamet ve dürüstlük gibi insanların ruh dünyasıyla ilgili yönlerinin de gelişmesini sağlar.

Hacı Bektaş'ın gelecekte büyük bir bilgin, mutasavvıf ve din âlimi olacağı daha onun çocukluk yaşlarından itibaren belli olmaya başlar. Bir gün hocası Lokman Perende Hacı Bektaş'ın odasına geldiğinde odanın gökten nur inmişçesine apaydınlık olduğunu görür ve şaşırır. Odaya baktığında Hacı Bektaş'ın sağında ve solunda iki kişinin oturduğunu ve Hacı Bektaş'a Kur'an-ı Kerim okumayı öğrettiklerini görür. Lokman Perende içeri girince o iki kişi bir anda gözden kaybolur. Lokman Perende onların kim olduğunu Hacı Bektaş'a sorduğunda ise Hacı Bektaş, sağında oturanın Hz. Peygamber, solunda oturanın da Hz. Ali olduğunu söyler. Bu cevabı alan Lokman Perende çok sevinir ve bu sevincini Hacı Bektaş'ın babası İbrahim Sani ile paylaşır. İbrahim Sani de kendisine böyle bir evlat verdiği için yüce Allah'a şükreder.

Hacı Bektaş'ın hocası ve mürşidi olan Lokman Perende hac ibadetini yerine getirmek için Kâbe'nin bulunduğu Mekke'ye gider. Kâbe'yi tavaf eder ve hacda yapılması gereken diğer görevleri yerine getirir. Bu esnada Lokman Perende "Bugün bizim memlekette arife, yani bayramdan bir gün önceki gündür. Bugün bizim orada pişi yani hamurdan yapılan bir yiyecek pişirilir." diye düşünür. Hacı Bektaş hocasının canının pişi çektiğini çok uzaklarda olmasına rağmen hisseder. Sonra da Lokman Perende'nin eşinden birkaç pişi alarak bir anda doğruca Lokman Perende'ye götürür. Lokman Perende hacdan dönünce insanlar onu kutlamak için yanına geldiklerinde o gerçek "hacının" Bektaş olduğunu söyler. Onun kerametini yani hacdayken canının pişi istemesi üzerine

Bektaş'ın bunu hissedip kendisine pişi getirmesini orada bulunanlara anlatır. O zamandan sonra Bektaş artık Hacı Bektaş olarak anılmaya başlar.

Hacı Bektaş'ı, hocası Lokman Perende yetiştirmiştir. Lokman Perende'nin hocası ise Ahmet Yesevi'dir. Ahmet Yesevi günümüzde Kazakistan'da bulunan Yesi şehrinde yaşamıştır ve türbesi de yine orada bulunmaktadır. Adı tarihte Yesi olan bu şehrin şimdiki adı Türkistan'dır. Ahmet Yesevi o zamanlarda Türkistan bölgesinin en büyük âlimi ve hocasıdır. Onun doksan dokuz bin öğrencisi vardır. Ahmet Yesevi bir an dahi olsa Allah'ın huzurunda olduğunu unutmayan ve ibadetlerini aksatmadan yerine getiren bir mümindi. O dünya hırsından uzak bir kişiydi, kazandıklarından kendisine yetecek kadar olanı alır, kalanı fakir ve ihtiyaç sahibi kimselerle

paylaşırdı. Muhtaç olan kişilere yardım eder kendisini ziyarete gelenlere de sürekli ikramlarda bulunurdu. Ahmet Yesevi'nin sofrası herkese açık olup misafirlerini yemek ikram etmeden göndermezdi. Geçimini tahta kaşık ve kepçe yapıp satarak sağlardı.

Ahmet Yesevi'nin yaşadığı yıllarda düşmanlar Türkistan bölgesine saldırmış ve halkın her şeyini yağmalayarak orada bulunan insanlara zarar vermiş. Hatta Ahmet Yesevi'nin manevi oğlum dediği Kutbeddin Haydar'ı da yakalayıp esir etmişler. Düşmana karşı çıkacak bir yiğit olmayınca öğrencileri gelip bu durumu Ahmet Yesevi'ye haber vermişler. Ahmet Yesevi kendisi iyice yaşlanmış olduğu için ordusuna "başbuğ" yapacak birini aramış fakat bulamamış. O zaman Ahmet Yesevi, yüce Allah'a

"Ey herkesin sırrını bilen Tanrı, Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e kadar bütün peygamberler hakkı için, yiğitlerin piri Hz. Ali Murtaza hakkı için, Ehl-i Beyt'in hakkı için bize bir kulunu gönder de Müslümanlara yardım etsin." diye yalvararak dua etmiş. Tanrı, Ahmet Yesevi'nin bu yakarışlarını Hacı Bektaş Veli'nin gönlüne ilham etmiş ve Hacı Bektaş Veli olduğu yerden kalkarak Türkistan'a, Ahmet Yesevi'nin ocağına yani dergâhına varmış. Orada Ahmet Yesevi'ye büyük saygı gösterip hürmet etmiş. Sonra Ahmet Yesevi'nin emriyle bir şahin şeklinde düşmanın üzerine gitmiş. Hacı Bektaş önce bir mağarada esir tutulan Ahmet Yesevi'nin manevi oğlu Kutbeddin Haydar'ı kurtarmış. Sonrasında o mağarada kırk gün kalarak ibadetle meşgul olmuş. Mağaradayken dua ederek Allah'tan düşmanların Müslüman olmasını, Müslüman olmayanların ise bir ejderha tarafından yutulmasını dilemiş. Düşmanların çoğu Müslüman olmuş. Müslüman olmayıp orada bulunan Türklere zarar vermeye devam edenler ise bir ejderha tarafından yutulmuş.

Hacı Bektaş Veli'nin Anadolu'ya Gelmesi

Hacı Bektaş, bir müddet hocası Lokman Perende'nin yanında kalır ve ona hizmet eder. Bir vakit sonra hocası Hacı Bektaş'ın artık hem ahlaken hem dinen hem de bilgi anlamında olgunlaştığına karar verir. Ona eğitim-öğretim hayatını en iyi dereceyle tamamlayıp büyük bir âlim ve gönül insanı olduğunu müjdeleyerek artık Nişabur'dan ayrılmasının vaktinin geldiğini söyler. Lokman Perende, Hacı Bektaş'a insanlara Allah sevgisini, doğru yolu, güzel ahlâkı, dürüstlüğü öğretmesi ve Anadolu'da bulunan diğer gönül erlerine de öncülük etmesi için bugün Nevşehir'de bulunan ve günümüzdeki adı Hacıbektaş olan Sulucakarahöyük'e gitmesi gerektiğini söyler.

Nişabur'dan yola çıkan Hacı Bektaş; Kerbela, Bağdat, Kudüs, Halep, Şam, Amasya, Kayseri, Yozgat, Sivas, Gaziantep, Elbistan, Tarsus, Kayseri gibi şehirleri dolaşır. Oralarda dönemin büyük âlim ve bilginleriyle görüştükten sonra hocasının tembihlediği gibi Sulucakarahöyük'e yerleşir.

Hacı Bektaş'ın Anadolu'ya gelmek için yola çıktığının haberini alan bazı büyük bilginler ve âlimler ona engel olmak ister. Çünkü Anadolu'ya gelişiyle birlikte herkesin Hacı Bektaş'a öğrenci yani mürit olacağını, kendilerinin yanında kimsenin kalmayacağını düşünürler. Onların tüm engellemelerine rağmen Hacı Bektaş güvercin şekline girerek rahat bir şekilde Anadolu'ya ulaşır. Hz. Peygamber'in soyundan gelenleri sevme ve onlara hürmet etme anlayışı Hacı Bektaş tarafından Anadolu'ya getirilmiştir.

Hacı Bektaş Veli'nin ilk öğrencileri Kutlu Melek diğer adıyla Kadıncık Ana ve onun eşi İdris Hoca olur. Hacı Bektaş Anadolu'ya geldiğinde belirli bir süre onların evinde kalır. Anadolu düşünürleri ve bilim insanları ders almak ve güzel huylar edinmek için Hacı Bektaş Veli'nin öğrencisi olmak ister.

Hacı Bektaş Anadolu'ya Bozok şehri üzerinden girer. Yol üzerinde koyunlarını otlatan bir çoban görür. Koyunlar dahi onun farklı bir insan olduğunu anlayarak etrafında toplanır. Bu durumu gören çoban Hacı Bektaş'ın gerçek bir alperen yani Allah dostu bir yiğit olduğunu anlayarak yanına gelir. Orada İbrahim Hacı adındaki bu çobana bildiklerini aktaran Hacı Bektaş, Bozok ve Üçok bölgesindeki insanlara Allah yolunu, iyiliği ve dürüstlüğü öğretme görevini o çobana verir.

Hünkâr Hacı Bektaş Ürgüp yolu üzerinde bulunan bir Hristiyan köyüne uğramış. Köylülerden biri çavdar ununundan pişirdiği ekmeği götürürken Hacı Bektaş'ı görünce hemen durmuş ve ona ekmek ikram etmiş. Ayrıca kendi yörelerinde buğday yetişmediği için ekmeğin çavdar ununundan yapıldığını, bundan dolayı kusuruna bakmamasını da söylemiş. Hacı Bektaş da ona "Allah bereket versin, çavdar ekin buğday biçin; küçük hamur yapın, büyük somun olsun." diye dua etmiş. O zamandan sonra oranın buğdayı ve ekmeği bereketlenmiş, bollaşmış.

Günlerden bir gün Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin yolu Açıksaray adında bir köye düşmüş. Orada görmüş olduğu bir kadına, Allah rızası için yolda giden bir dervişe verebileceği bir yiyeceği olup olmadığını sormuş. Kadın da ona beklemesini, evde ne varsa getireceğini söylemiş. Kadın eve gitmiş ve kaynanasına bir dervişin yiyecek istediğini anlatmış. Kaynanası da biraz ekmekle azıcık tereyağları olduğunu söyleyip "Ama yolcu bir dervişe yine de bunları verelim, Allah da bize verir." demiş. Kadın kaynanasından aldığı biraz ekmek ve azıcık tereyağını getirip Hacı Bektaş'a ikram etmiş. Hacı Bektaş da "Artsın eksilmesin, taşsın dökülmesin." diyerek dua etmiş. Kadın evine döndüğünde içinde yağ bitmiş olan yağ küpünün ağzına kadar tereyağı ile dolu olduğunu görmüş. Bu sayede gelin ve kaynanası yoldan geçen o dervişin gerçek bir gönül eri olduğunu anlamışlar.

Yunus Emre'nin Hacı Bektaş Veli'yi Ziyaret Etmesi

Hacı Bektaş Anadolu'ya geldikten sonra şöhreti her yere yayılır. Dört bir yandan hem ona öğrenci olmak hem de onu ziyaret etmek için çok sayıda insan onun yanına gelmeye başlar. Hacı Bektaş'ı ziyarete gelen bu insanların ettikleri dualar Allah tarafından geri çevrilmez, yüce Allah dualarında zenginlik isteyene zenginlik, sağlık isteyene sağlık verir. İnsanların aynı düşüncelerle Hünkâr Hacı Bektaş'ı ziyaretleri bugün de devam etmektedir.

Günümüzde Eskişehir'e bağlı olan Sivrihisar ilçesinin Sarıköy adlı köyünde Yunus Emre isminde yoksul bir çiftçi yaşarmış. O yıl Anadolu'da kuraklık nedeniyle büyük bir kıtlık olmuş ve Yunus Emre'nin de tarlasına ekmiş olduğu ekinler büyüyüp olgunlaşamamış. Yunus Emre,

Hacı Bektaş'ın kapısına giden kimsenin boş dönmediğini duymuş ve öküzüne alıç yükleyerek ondan bir şeyler istemeye gitmiş. Hünkârın huzuruna varınca "Ben yoksul bir adamım, bu yıl ekinlerim olmadı, getirmiş olduğum alıcı kabul edin, karşılığında da çoluk çocuğumla yemek için bir şeyler verin." demiş. Oradan bulunanlar Yunus'un getirmiş olduğu alıçları yemiş. Yunus Emre, Hacı Bektaş'ın dergâhında birkaç gün kaldıktan sonra memleketine dönmek istemiş.

Bunun üzerine Hacı Bektaş da Yunus Emre'ye getirmiş olduğu alıçlar karşılığında buğday mı yoksa bilgi mi istediğini sormuş. Yunus da çoluk çocuğunu beslemek için bu kıtlık döneminde kendisine buğday gerektiğini söylemiş. Hacı Bektaş bu sefer Yunus Emre'ye "Her bir alıç çekirdeği için on bilgi vereyim." demiş. Fakat Yunus yine kendisine buğday lazım olduğunu söylemiş. Bunun

üzerine Yunus Emre'nin öküzlerine buğday yüklemişler. Yunus memleketine doğru yola çıkmış. Tam Hacı Bektaş'ın köyünden çıkmak üzereyken "Ben gerçek manada bir gönül erinin, bir erenin yanına geldim. O bana, bilgi ve Hak sırlarından nasibime düşeni vermeyi teklif etti, ben kabul etmedim. Nasıl böyle bir hataya düştüm? Buğday birkaç gün içinde biter oysa onun öğreteceği bilgi ve Hak sırları insana nice kapılar açar." diye düşünmeye başlamış.

Yunus Emre vermiş olduğu karardan pişmanlık duyarak yoldan geri dönüp Hacı Bektaş'ın huzuruna gelmiş. Buğdayları öküzlerden indirmiş ve Hacı Bektaş'tan kendisine buğday yerine hakikat sırlarını ve bilgilerini öğretmesini istemiş. Hacı Bektaş da artık ona verilecek bilgi ve Hak sırlarını kendisinin değil Taptuk Emre'nin öğreteceğini söyleyip Yunus Emre'yi Taptuk Emre'ye göndermiş. Yunus, Taptuk Emre'nin huzuruna gelmiş ve ona Hacı Bektaş'ın selamını getirdiğini ve kendisine öğrenci olmak istediğini söylemiş.

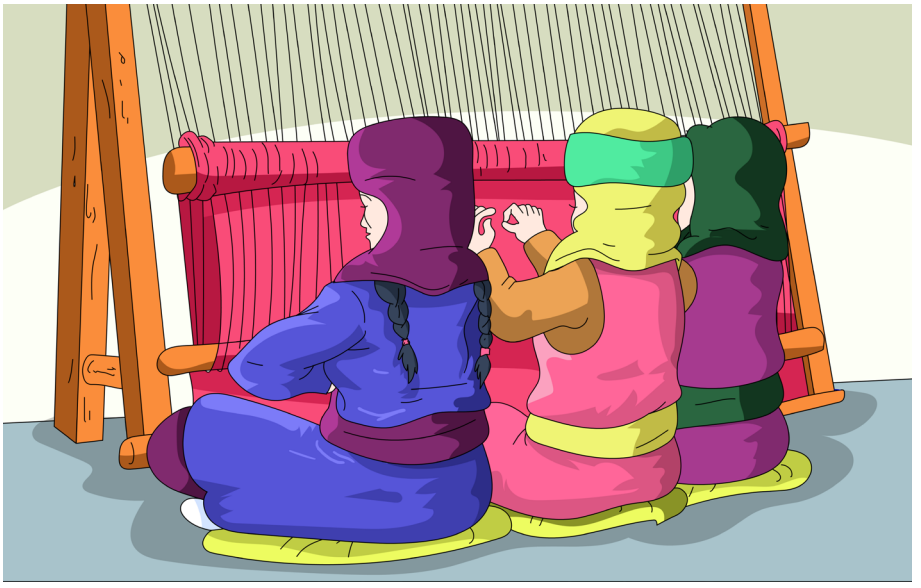
Taptuk Emre de Yunus'a "Hoş geldin, safalar getirdin, geleceğini biliyorduk. Çalış, emek ver ve karşılığında öğrenmek istediğin bilgiye ulaş." demiş. Taptuk Emre dergâhta kullanılacak odunları temin edip taşıma görevini Yunus Emre'ye vermiş. O da her gün dağdan odun taşımış. Bu vazifesi sırasında Yunus Emre asla yaş ağaçları kesmemiş, eğri odunları toplamamış. Sadece kuru ve şeklen düzgün odunları dergâha taşımış. Yunus Emre bu görevi tam kırk yıl boyunca kibre kapılmadan ve üşenmeden yerine getirmiş.

Hacı Bektaş Veli ve Ahi Evran

Hacı Bektaş'ın yaşadığı devirde Kırşehir'in ismi Gülşehri'dir. Gülşehri; camileri, mescitleri ve okullarıyla çok güzel bir şehirdir. Çok sayıda büyük âlim, arif ve bilgin bu güzel şehirde yaşamaktadır. Onlardan biri de asıl adı Nasirüddin olan Ahi Evran'dır. O; Denizli, Konya ve Kayseri'de yaşadıktan sonra gelip Kırşehir'e yerleşmiştir. Kendisi hem yiğit hem de gerçek anlamda bir gönül eridir. Debbağlık yani deri işlemeciliği mesleğinin en büyük ustasıdır. Ahilik Teşkilatı'nın da kurucusudur. Ahilik Teşkilatı o dönemin esnaf birliği olup esnaflara Allah'ın emirleri doğrultusunda haktan ve adaletten ayrılmadan helal kazancı öğütleyen bir düşünce üzerine kurulmuştur. Bu teşkilatın bir görevi de ihtiyaç duyulan alanlarda meslek sahiplerinin yetişmesini sağlamaktır. Ahi Evran'ın karısı Fatma Bacı da kurmuş olduğu

"Anadolu Bacıları" teşkilatıyla Türk kadınlarının meslek sahibi olarak üretime katkı sunmalarını sağlamıştır.

Hacı Bektaş ile Ahi Evran birbirlerini çok sever ve sıklıkla bir araya gelip sohbet ederlermiş. Bir gün öğrencileriyle konuşurken Ahi Evran "Kim beni öğretmen olarak kabul ederse aslında Hacı Bektaş'ı öğretmen olarak kabul etmiştir." der. Yine bir defasında Hacı Bektaş, Ahi Evran'ı görmek için Kırşehir'e doğru yola çıkar. Kendisini görmek için yola çıktığını hisseden Ahi Evran, Hacı Bektaş ile bir tepenin üzerinde karşılaşır. Konuşma sırasında Ahi Evran, Hacı Bektaş'a "Ey Erenler Şahı, şurada bir pınar olsaydı da oradan su içip abdest alsaydık ne güzel olurdu." der. Hünkâr Hacı Bektaş eli ile yeri eşeleyip Allah'a dua edince oradan güzel bir su çıkar. Ahi Evran bu sefer de "Ey Erenler Şahı, burada gölge yapacak bir ağaç olsaydı, sıcak günlerde altında otururduk."

der. Hünkâr, Ahi Evran'ın kavak ağacından olan sopasını alıp yere dikerek dua eder. Ağaç bir anda yeşerip büyür. Uzun yıllar o ağaç orada durur. Bir zaman sonra bir adam gelip ağacı keser ve yaptığı evde kullanır. Ahi Evran'ın oğulları adama "Bu yaptığın iyi olmadı, orası Hünkâr Hacı Bektaş ile Ahi Evran'ın buluşup sohbet ettikleri yerdi, bu yaptığın evin sana hayrı olmaz." derler. Gerçekten de aradan çok zaman geçmeden adam ölür, evi yıkılır. Adamın ağacı kesmesine yardım edenler yok olur, pınarın da suyu kurur.

Hacı Bektaş Veli ve Mevlana

Bir gün Hacı Bektaş'ın öğrencisi olan Sarı İsmail, Hacı Bektaş'ın yanına gelir. Sarı İsmail, "Efendim yorgunsunuzdur, sıcak su hazırladım." der. Hacı Bektaş da şimdi bunun sırası olmadığını ve hemen Konya'ya Mevlana'nın yanına gitmesini ve onda kendisinin bir kitabı olduğunu, o kitabı alıp getirmesini söyler.

Sarı İsmail yola çıkar ve Konya'ya yaklaştığında Mevlana'nın da onu karşılamak için gelmekte olduğunu görür. Orada selamlaşıp konuşurlar ve Sarı İsmail neden geldiğini Mevlana'ya söyler. Mevlana da "Hacı Bektaş'ın yanına her gün yedi sekiz ırmak uğrar. Onun gibi erenlerin suya girerek dinlenmeye ihtiyaçları olmaz. Neden böyle bir teklifte bulundunuz?" der. Sarı İsmail bunun üzerine "Efendim kitabı verseniz de ben gitsem." der. Mevlana, Sarı İsmail'e "Hacı Bektaş'ın kitapla kastettiği şey sana biraz önce vermiş olduğumuz öğüdümüzdür."

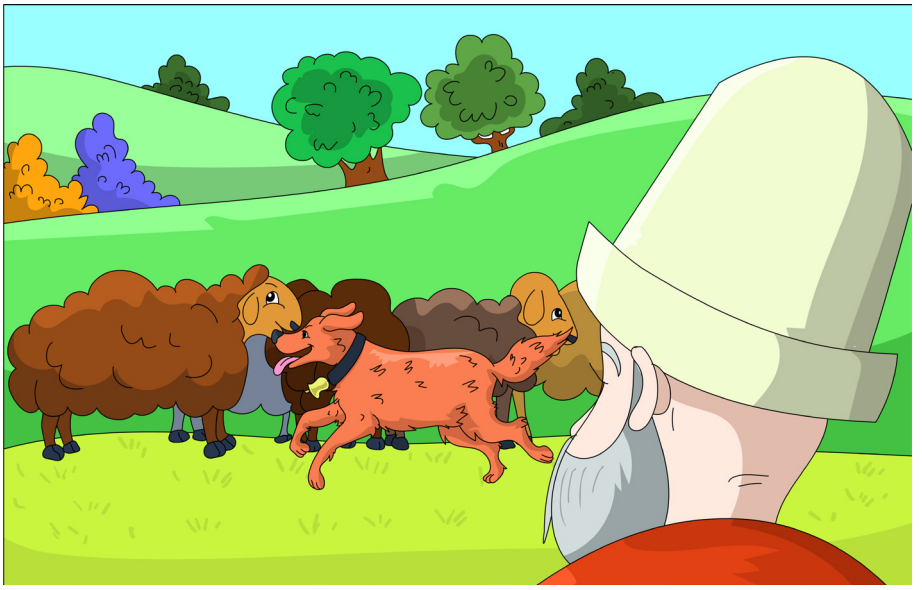
der. Mevlana'dan ders niteliğindeki sözlerle alacağını alan Sarı İsmail, onunla vedalaşıp geri döner.

Hacı Bektaş'ın Hayvan Sevgisi

Yine bir gün Hacı Bektaş, Ahi Evran'ı ziyaret için Kırşehir'e gelir. Bunu duyan Kırşehir ve civarında yaşayanlar da Hünkâr'ı ziyarete gider. Gelenler arasında günümüzde Ankara'ya bağlı bir ilçe olan Kalecik'in kadısı da vardır. Kadı, Hünkâr'ın elini öperek ona hürmet gösterir. Birkaç gün Hacı Bektaş'ın yanında kalır ve onun çok sayıda kerametine yani olağanüstü hâline şahit olur. Gördüklerinden etkilenerek kadılık görevini bırakıp Hacı Bektaş'ın öğrencisi olur ve bir zaman sonra Kalecik'e geri döner. Şehre döndüğünde oradaki insanlara Hacı Bektaş'ın ne kadar büyük bir evliya ve gönül eri olduğundan bahseder. Bunun üzerine Kalecikliler de Hacı Bektaş'ı ziyaret edip hayır duasını almak için yola

çıkmaya karar verirler. Kadı onları yanına alarak yola düşer. Kafiledekilerden biri yolda görmüş oldukları köpek yavrusunu yakalayarak boynuna bir çan takmak ister.

Tüm uyarılarına rağmen kadıyı dinlemez ve çanı köpek yavrusunun boynuna takar. Yavru köpek diğer hayvanlara yetişmek istediğinde çanın çıkardığı sesten dolayı hayvanlar ürker ve her biri bir tarafa kaçmaya başlar. Oradaki insanlar da hayvanların bu hâline bakıp gülüşürler. Kadı ve yanındakiler Hacı Bektaş ile Ahi Evran'ın buluşup hasret gidermek için Kırşehir'de oldukları bir vakte denk gelirler. Hacı Bektaş'ın elini öpüp ona hürmet gösterirler. Hacı Bektaş onlara "O hayvancıklar size ne yaptı da o köpek yavrusunu tutup boynuna çan taktınız? Çan sesinden ürken hayvanların her biri bir yana

kaçışır, yaralanır veya ölebilirdi. Tanrı için olan hiçbir işte yorulmamıştık fakat o yavrucağı yakalayıp boynundaki çanı çıkarıncaya kadar kan ter içinde kaldık. İşte sizin o yavrucağa taktığınız çan." diyerek çanı gösterir. Bunun üzerine oradakiler Hacı Bektaş'ın ne kadar büyük bir Allah dostu olduğunu anlarlar ve hayvanlara yapmış oldukları bu davranıştan dolayı büyük pişmanlık duyduklarını söyleyerek özür dilerler. Hacı Bektaş da bir daha hiçbir canlıya zarar vermemelerini, derviş olan kişinin hiçbir kimseyi ve canlıyı incitmemesi gerektiğini öğütler.

Hacı Bektaş ve Sarı Saltuk

Sarı Saltuk, Ahmet Yesevi tarafından Hacı Bektaş Veli'ye yardım etmesi için Anadolu'ya gönderilen erenlerden biridir. O, Anadolu ve Balkanlar'da İslamiyet'in yayılmasına çok büyük katkıları olmuş bir alperendir. Alperenler halka dinî bilginin yanı sıra vakti geldiğinde kullanmaları için savaşmayı ve kendilerini savunmayı öğretmiştir.

Hacı Bektaş Veli bir gün yörelerinde bulunan bir pınarın başına gelir. Bir çoban orada koyun otlatmaktadır. O çobanın adı Sarı Saltuk'tur. Sarı Saltuk, Hacı Bektaş'ı görür görmez saygıyla selamlayıp bir isteği olup olmadığını sorar. Hacı Bektaş, Sarı Saltuk'a bir yay ve yedi ok verir. Beline tahta bir kılıç bağlar. Bir de seccade hediye eder. Yol arkadaşı olması için yanına iki yiğit katar ve sonra onları hep beraber Anadolu ve Balkanlara gönderir. Sarı Saltuk ve arkadaşları Hacı Bektaş'ın vermiş olduğu seccadeyi denizin üzerine sererler. Seccade onları

Sinop açıklarından Karadeniz kıyısı boyunca ilerleyerek Gürcistan'a getirir. Bunların deniz üzerinde seccadeyle geldiğini gören Gürcü padişahı ve halkı Müslüman olur. Gürcü padişahı hayatta olduğu müddetçe halkı Müslüman olarak kalır. Fakat padişahlarının ölümünden sonra halk eski dinlerine geri döner.

Sarı Saltuk ve yanındakiler gide gide Balkanlarda bulunan bir kaleye gelirler. O kalede yedi başlı bir ejderha vardır. Ejderha Sarı Saltuk'a saldırır. Sarı Saltuk, Hacı Bektaş'ın kendisine vermiş olduğu yay ve oklarla ejderhayı yedi başından da vurur. Ejderha can çekişirken Sarı Saltuk'u kuyruğuyla sarmalar. Bunun üzerine Sarı Saltuk, Hacı Bektaş'ın kendisine vermiş olduğu tahta kılıcı çıkararak ejderhanın yedi başını birden keser. Kalenin sahibi ve orada yaşayanlar ejderhayı öldürmesinden dolayı Sarı Saltuk'a minnettar kalıp Hacı Bektaş Veli'nin müridi olurlar.

Hacı Bektaş hem yaşadığı devirde hem de günümüze kadar olan süreçte sevgi, kardeşlik ve hoşgörünün simgesi olmuştur. Bundan dolayı Hacı Bektaş bir dizinde aslan bir dizinde ceylan yatarken resmedilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere onun sevgisi sadece insanlarla sınırlı olmayıp, yaratılmış olan her şeyi ve tüm canlıları da sevmeye yöneliktir. Hacı Bektaş'ın sevgi ve hoşgörüsünü aslında en güzel ifade eden şu satırlardır:

Sevgi muhabbet kaynar yanan ocağımızda
Bülbüller şevke gelir gül açar bağrımızda
Hırslar kinler yok olur aşkla meydanımızda
Arslanlarla ceylanlar dosttur kucağımızda.

Hacı Bektaş'ın Vefatı

Hacı Bektaş Veli ne zaman öleceğini hissetmiştir. Ölmeden önce kendisinden sonra yerine geçebilecek öğrencilerinden Sarı İsmail'i çağırarak vasiyetini ona açıklar. Hacı Bektaş, ona perşembe günü bu dünyadan ahirete göç edeceğini bildirir. İbadet ettiği yerden çıkıp hazırlık yapmasını tembihler. Daha sonra Çile Dağı'na doğru bakmasını, orada yeşil elbiseli, yüzü örtülü, boz atlı bir kişi göreceğini, bu boz atlı kişinin bulundukları yere gelerek Yasin okuyacağını ve kendisini ahirete uğurlayacağını anlatır. Boz atlı kişiyle hiçbir şekilde konuşmadan kendi söylediklerini yapmasını ister. Çünkü boz atlı da kimseyle konuşmayacaktır. Ahirete uğurlanmasının ardından bir koyun ve yüz sığır kurban

edilmesini ve kurban etlerinin yanında pilav da pişirilerek tüm halka dağıtılmasını vasiyet eder. Ölümünden sonraki yedinci ve kırkıncı günde helva pişirilmesini, bunların da insanlara ikram edilmesini ister. Yiyeceklerin yapımı sırasında un, şeker ve yağın temin edilmesinde hiçbir sıkıntı olmayacağını çünkü gerçek manada Hak erlerinin hiçbir zaman sıkıntı yaşamayacaklarını dile getirir. Sarı İsmail'e bütün sevenlerini bu helva ikramına çağırmasını öğütler. Arkasından ağlayıp üzülmemelerini sıkı sıkıya tembih eder. Gerçek Allah dostlarının yani iyi insanların ölmeyeceğini, sadece suret değiştireceğini dile getirerek Sarı İsmail'i teselli eder. Sonra kendisi için Yasin suresini okuyup bu dünyadan göçer ve Allah'ın huzuruna varır.

Hacı Bektaş'ın Sarı İsmail'e vasiyet ederken söyledikleri eksiksiz bir şekilde gerçekleşir. Her şey dediği gibi olur. Çile Dağı'ndan yüzü örtülü bir yiğit çıkıp gelir ve onu yolculuk için hazırlar. Sarı İsmail kesinlikle boz atlı ile konuşmaması hususunda öğütlenmiş olsa da dayanamaz ve gelen kişiye kim olduğunu sorar. O kişinin Hacı Bektaş olduğunu anlayınca bayılır ve kendine gelince Hacı Bektaş'tan özür diler. Bunun üzerine Hacı Bektaş ona "Yaşarken kim benliğini eğitirse öldüğü zaman öbür dünyaya tertemiz bir şekilde gider. Gerçek Müslüman ölmeden önce benliğini eğiterek ahirete hazırlanmalıdır. Eğer bir kişi bunu yaparsa başına bir kötülük gelmeden Allah'ın huzuruna ulaşır." diyerek gözden kaybolur. Yaşanan bu hadise de Hacı Bektaş'ın gerçek bir veli yani Allah dostu olduğunu gösteren kerametlerinden biridir.

Hacı Bektaş Anadolu'da Türklüğün ve İslamiyet'in yayılması için büyük mücadele vermiş bir gönül eri ve bilge kişidir. Kendisinin çok sayıda öğrencisi vardır. Sarı İsmail, Hacım Sultan, Cemal Seyyid, Resul Baba, Barak Baba, Karaca Ahmet, Koyunbaba gibi isimler onun önde gelen öğrencilerindendir. Hacı Bektaş'ın vefatının ardından Anadolu ve Balkanlar'da Türklüğün ve İslamiyet'in yayılması için gerçekleştirilen bütün faaliyetler ve ihtiyacı olan insanların yardımlarına koşulup ihtiyaçlarının giderilmesi bu alperenler tarafından sağlanmıştır. Hünkâr Hacı Bektaş'ın öğrencileri;

insanların iyilik, doğruluk, adalet ve insanlar arasında ayrım yapmamak gibi güzel alışkanlıklar kazanmaları için sürekli çalışıp gayret etmişlerdir.

KAYNAKÇA

- Güzel, Abdurrahman (2011). **Hacı Bektaş Veli El Kitabı.** Ankara: Akçağ Yayınları.
- Güzel, Abdurrahman (2002). **Hacı Bektaş Veli ve Makalat.** Ankara: Akçağ Yayınları.
- Abdülbâki Gölpınarlı (1995). **Menâkıb-ı Hünkâr Hacı Bektâş-ı Veli Vilâyet-nâme.** İstanbul: İnkılâp Kitapevi.
- **Hünkar Hacı Bektaş Veli Velayetnamesi (2010).** (Haz. Hamiye Duran-Dursun Gümüşoğlu). Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları.

Hacı Bektaş Veli Hakkındaki Notlarınızı Buraya Yazabilirsiniz.

Hacı Bektaş Veli Hakkındaki Notlarınızı Buraya Yazabilirsiniz.

Hacı Bektaş Veli Hakkındaki Notlarınızı Buraya Yazabilirsiniz.

Hacı Bektaş Veli Hakkındaki Notlarınızı Buraya Yazabilirsiniz.

Hacı Bektaş Veli Hakkındaki Notlarınızı Buraya Yazabilirsiniz.

Hacı Bektaş Veli Hakkındaki Notlarınızı Buraya Yazabilirsiniz.

Hacı Bektaş Veli Hakkındaki Notlarınızı Buraya Yazabilirsiniz.